

Kirje

28.8.2023

VN/12427/2023

VN/12427/2023-OKM-2

OKM; Vastaus lapsiasiavaltuutetun kirjeeseen

Harrastamisen Suomen mallin tavoitteena on lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen. Se tapahtuu tarjoamalla jokaiselle perusopetukseen osallistuvalla lapsella ja nuorella mahdollisuus mieleiseen ja maksuttomaan harrastukseen ennen tai jälkeen koulupäivän.

Harrastamisen Suomen mallia toteutetaan lukuvuonna 2023-2024 262 kunnassa. Mallin toteuttamisesta vastaa kunta ja mallin mukaisen harrastustoiminnan toteuttaminen on kunnalle vapaaehtoista. Harrastamisen Suomen mallin toteuttamiseen on valtion talousarviossa varattu vuosittain 14,5 miljoonaa euroa.

Harrastamisen Suomen malli on yksi tärkeä tapa tuoda maksuttomia ja mielekkäitä harrastuksia lasten ja nuorten arkeen. Suomessa on runsaasti myös muuta harrastustoimintaa lapsille ja nuorille. Opetus- ja kulttuuriministeriö tukee lasten ja nuorten harrastustoimintaa Harrastamisen Suomen mallin lisäksi mm. koulujen kerhotoiminnalla, seuratoimintaa ja lastenkulttuuria sekä paikallista harrastustoimintaa avustamalla.

Harrastamisen Suomen mallia koskevat säännökset lisättiin nuorisolakiin (1285/2016) 1.1.2023 voimaan tulleella lailla. Uusia säännöksiä sovelletaan ensimmäisen kerran lukuvuonna 2023-2024 järjestettävään Harrastamisen Suomen mallin mukaiseen nuorten harrastustoimintaan ja sen toteuttamiseen tarkoitetun valtionavustuksen myöntämiseen. Säännösten toimivuutta ja harrastustoiminnan käytännön toteutusta on mahdollista arvioida tarkemmin vasta, kun säännösten soveltamisesta ja harrastustoiminnan järjestämisestä on kertynyt riittävästi käytännön kokemusta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on tietoinen lapsiasiavaltuutetun esiin nostamista mallin toteuttamiseen liittyvistä haasteista. Mallin käytännön toteutus on aina kunnan vastuulla ja ministeriö ohjaa mallin toteuttamista lainsäädännön ja valtionavustuksen kautta. Haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja nuorten osallistumista malliin tuetaan valtionavustushaun kautta useilla tavoilla. Kunnan tulee esittää miten kielivähemmistöihin kuuluvat, esim. saamenkieliset ja ruotsinkieliset lapset ja nuoret, on huomioitu harrastustoiminnan järjestämisessä. Lisäksi kuntien tulee esittää toimet, joilla varmistetaan harrastustoiminnan esteettömyys ja saavutettavuus, ml. erityisen tuen tarpeessa olevat lapset. Valtionavustusta voidaan myös käyttää lapsen tai nuoren avustajan palkkioihin sekä lisäksi toiminnasta aiheutuneet lisäkustannukset koulukuljetuksista voidaan hyväksyä osaksi kunnan omarahoitusosuutta.

Lapsiasiavaltuutettu pyytää kirjeessään ministeriötä arvioimaan, tulisiko nuorisolain 12 a §:n 1 momenttia muuttaa niin, että Harrastamisen Suomen mallin mukaisen toiminnan järjestäminen olisi mahdollista myös koulupäivän aikana. Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että Harrastamisen Suomen mallin mukaisen harrastustoiminnan toteuttaminen keskellä koulupäivää aiheuttaa monenlaisia vastuukysymyksiä ja lapsen ja nuoren etuun sekä koulupäivän pituuteen liittyviä haasteita. Harrastamisen Suomen mallin mukainen harrastus ei sisälly perusopetuslain (628/1998) mukaiseen ope-

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 135 9335
+358 9 135 9335

kirjaamo.okm@gov.fi

tukseen, eikä harrastustoimintaan sovelleta perusopetuslain säännöksiä. Perusopetuslaki tuo oppilaalle tietyjä oikeuksia ja velvollisuuksia, ja vastuu hänestä koulupäivän aikana on opetuksen järjestäjällä. Perusopetuslaki ei myöskään säätele tilannetta, jossa oppilaan koulupäivä katkeaisi harrastustoimintaan osallistumisen vuoksi ja jatkuisi sen jälkeen uudelleen. Harrastustoimintaan osallistuminen on nuorelle vapaaehtoista ja kyse on vapaa-ajan toiminnasta, joten huomioitavaksi tulisi myös niiden oppilaiden etu ja oikeus opetukseen, jotka eivät haluaisi harrastustoimintaan osallistua kesellä päivää.

Jos nuorisolakia kuluvalle hallituskaudella tullaan yleisimmin tarkistamaan, voi opetus- ja kulttuuriministeriö arvioida myös Harrastamisen Suomen mallin mukaiseen harrastustoimintaan liittyvien sääntösten toimivuutta ja tehdä tarvittavia muutoksia niihin.

Kansliapäällikkö

Anita Lehikoinen

Johtaja

Henni Axelin

Jakelu

Lapsiasiavaltuutettu

Tiedoksi

Katja Mettinen, Lapsiasiavaltuutetun toimisto
Ylijohtaja Esko Ranto, OKM
Ylijohtaja Riitta Kaivosoja, OKM
Johtaja Eeva-Riitta Pirhonen, OKM
Johtaja Henni Axelin, OKM
Neuvotteleva virkamies Iina Berden, OKM

VN/12427/2023-OKM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: